

UIT DE PRACTIJK

EEN ELASTISCHE BASIS IN DE ONDERPROTHESE

DOOR

C. F. KLEINE.*

Naar aanleiding van eenige door mij genomen proeven, wil ik hierbij een mededeeling doen betreffende het vervaardigen en inzetten van een onderprothese met een basis van elastische rubber. Het zal U allen, even als mij voorkomen, dat gij de klacht van patiënten moet hooren, na het inzetten van een volledig ondergebit, dat dit niet vast ligt op de tandelooze onderkaak, doch bij de minste beweging bij spreken of eten van zijn plaats glijdt en op weke plaatsen pijn veroorzaakt.

Zulk een geval bracht mij eenige jaren geleden op de gedachte een onderprothese te vervaardigen met een elastische rubber basis, opdat daardoor die klachten vermoedelijk opgeheven zouden zijn. Ik wist echter niet, op welke wijze ik die rubber basis zou aanbrengen. Ongeveer September 1930 kwam het idee weder bij mij op, te trachten zulk een onderprothese te maken, waardoor druk op de onderkaak wordt opgeheven, geen pijn meer zal worden veroorzaakt en ook niet zoo spoedig verschuiving zal optreden, daar de rubber vast zuigt en tevens veerkrachtige beweging toelaat.

Ik stelde mij in verbinding met den Directeur en chef der technische afdeling van een rubberfabriek, en deelde hem mede wat mijn bedoeling was. In hoofdzaak wilde ik hebben, dat hij voor mij een plaatje liet maken, passend op de onderkaak. De

---

* Demonstratie gehouden voor het Ned. Tandh. Genootschap 8 Maart 1931.

directeur deelde mij mede, dat dit wel doenlijk was, doch zeer kostbaar zou worden, daar voor elke patiënt een afdruk moet genomen worden van de onderkaak, en hiervoor een speciale mal voor ieder geval moet worden gemaakt. Het bleek dat de kosten dan plm. f 60.— per stuk zouden bedragen, wat natuurlijk deze methode voor de praktijk onmogelijk maakte.

Toch wilde ik mijn voorgenomen plan niet opgeven en trachtte het rubberplaatje zelf op de onderkaak pasklaar te maken. Eerst moest ik onderzoeken of de elastische *rubber* zich verbindt met de door ons gebruikte *caoutchouc* en gedurende het vulcaniseeren de rubber niet verbrandt. Na genomen proef bleek mij, dat de rubber zich inderdaad goed verbindt met de *caoutchouc*. Aan het plaatje, zult U zich kunnen overtuigen van de onderlinge verbinding. Indien gij nu dit plaatje met de *caoutchouc* vlakke op een glasplaatje legt, dan zult ge bemerken, dat het zich gemakkelijk laat verschuiven, hetgeen niet plaats vindt met de rubber vlakke. Deze biedt tegenstand, hetgeen ook moet plaats hebben met de onderprothese met de elastische rubber basis. In mijn praktijk had ik juist een zeer lastig geval van een volle onderprothese bij een gevoelige en moeilijke patiënt. Hij kwam dikwijls met de klachten: het ondergebit schuift telkens van zijn plaats en doet mij op de kaak pijn. Ik nam een gips afdruk van de onderkaak en maakte hierop een elastisch rubber plaatje, hetwelk als inlage in de onderprothese geplaatst moest worden, en daar bovenop een *caoutchouc* plaatje om een sterke basis te verkrijgen voor pasplaat. Reeds bij het beet bepalen, bemerkte ik, dat het onderstuk goed op de kaak lag en niet verschoof, ik stelde daarna de tanden op in de was, paste, vulcaniseerde, enz., enz.

Daarna is de onderprothese in de mond geplaatst, en verzocht ik den patiënt over acht dagen terug te komen om mij zijn bevinding mede te deelen. Na acht dagen kwam de patiënt terug met mededeeling dat de onderprothese volkomen voldeed, hij niet meer het gevoel had op steentjes te bijten en een veerkrachtige beweging waarnam, terwijl de prothese rustig in den mond bleef liggen. Na dit geval zijn door mij drie dergelijke prothesen vervaardigd, alle met succes.

Wellicht zijn er onder U, die nog eens over het door mij medegedeelde willen nadenken en verbeteringen kunnen aanbrengen, tot heil der prothese-dragende patiënten!

Wat de vervaardiging betreft, neemt men een gipsafdruk van de onderkaak en maakt op het positief drie plaatjes modelleer was op elkaar, welke de dikte aangeven voor elastische rubber en caoutchouc. Nu gipst men de onderkaak afdruk met plaatjes was in de cuvette, maakt tegenmodel, perst, enz. Vervolgens opent men de cuvette en verwijdert de drie plaatjes was van de onderkaak. Dompel die wasplaatjes in lauw water en druk ze vlak, leg ze op de rubber plaat, knip deze langs de randen af. Vervolgens knipt men een even groot plaatje caoutchouc. Leg nu de beide plaatjes op de onderkaak welke reeds is ingegipst in de cuvette. De cuvette moet goed verwarmd zijn. Natuurlijk eerst het rubberplaatje op de onderkaak en daarop het caoutchoucplaatje, pers vooral stevig en vulcaniseer vervolgens op de gewone wijze. De cuvette met inhoud laten bekoelen en daarna rubber- en caoutchoucplaat uit de cuvette nemen. Men zal zien, dat rubber en caoutchouc zich innig verbonden hebben. Gij hebt nu een stevige basis, waarop gemodelleerd wordt, een pasplaat om hoogte en beet te bepalen. Daarna in articulator stellen met boven prothese (of afdruk van de bovenkaak), tanden en kiezen opstellen, passen, enz. Vervolgens onderprothese vulcaniseeren.

De speciaal vervaardigde rubber is verkrijgbaar: Rubberfabriek „Vredenstein”, Loosduinen. (Den Haag).

De rubberplaat, groot 20 cM.², dikte 2 m.m. kost ongeveer f 3.— à f 4.—

Door mij is een proef genomen met een plaatje elastische rubber, groot 5 cM.², een even groot plaatje weekblijvende caoutchouc, die beide in een schaal water zijn gelegd, welke gedurende 14 dagen op een temperatuur ongeveer van 40 graden gehouden zijn. Na dien tijd bleek mij, dat het plaatje rubber zijn elasticiteit en grootte behouden had. Het plaatje week blijvende caoutchouc was zeer korrelig en zeer rekbaar geworden.